

Notat

Juni 2025

Sammensætning af handicapråd

Følgende notat har til formål at belyse lovgivning vedr. sammensætning af kommunalt handicapråd herunder bud på fremtidige sammensætningsmodeller for Handicaprådet i Norddjurs Kommune.

Handicaprådets funktion

Jf. Retssikkerhedsloven § 37a er det kommunalbestyrelsen, der nedsætter det kommunale handicapråd. Handicaprådet skal rådgive kommunalbestyrelsen i handicappolitiske spørgsmål og formidle synspunkter mellem borger og kommunalbestyrelsen om lokalpolitiske spørgsmål, der vedrører mennesker med handicap. Kommunalbestyrelsen skal høre handicaprådet over alle initiativer, som har betydning for mennesker med handicap (stk. 2), men er dog ikke forpligtet til at følge bemærkninger og indstillinger, der kommer fra rådet. Handicaprådet har derfor udelukkende en rådgivende funktion.

Handicaprådet virker i en 4-årig periode, svarende til den politiske valgperiode dog således, at medlemmer fungerer, indtil nye medlemmer indstilles eller udpeges jf. Bekendtgørelse om råd på det sociale område (§2, stk. 2). Der udpeges desuden en personlig stedfortræder for hvert medlem af rådet (§1, stk. 3).

Det er lovpligtigt for kommuner at have et handicapråd.

Lovgivning for handicapråds sammensætning

Handicaprådet skal sammensættes således, at dets medlemmer repræsenterer forskellige handicapgrupper og forskellige sektorer i kommunen, herunder både voksne og børn med handicap jf. Bekendtgørelse om råd på det sociale område §1.

Handicaprådet sammensættes af 3-7 medlemmer fra handicaporganisationerne i kommunen og 3-7 medlemmer udpeget af kommunalbestyrelsen, heraf et antal af dens medlemmer jf. Retssikkerhedsloven §37a, stk. 3. Der kan derfor mindst sidde 6 medlemmer og højst 14 medlemmer i et handicapråd.

Det er vigtigt at bemærke, at medlemmer af handicaporganisationer skal udgøre samme antal medlemmer, som antallet af medlemmer af kommunalbestyrelsen jf. Bekendtgørelse om råd på det sociale område §2. Det vil sige, at hvis der udpeges fire medlemmer

af handicaporganisationer skal der ligeledes udpeges fire medlemmer af kommunalbestyrelsen.

Medlemmer af handicaporganisationer

Medlemmer af handicaporganisationer kan enten indstilles fra Danske Handicaporganisationer (DH Norddjurs) eller udpeges af kommunalbestyrelsen. Sidstnævnte gælder, hvis kommunalbestyrelsen ønsker repræsentanter i rådet fra andre lokale handicaporganisationer eller grupperinger uden for Danske Handicaporganisationer.

Medlemmer der indstilles fra Danske Handicaporganisationer, skal have bopæl i kommunen. Hvis et medlem af handicaprådet flytter fra kommunen inden udløbet af handicaprådets funktionsperiode, indtræder stedfortræderen i handicaprådet, og der udpeges en ny stedfortræder jf. Bekendtgørelse om råd på det sociale område §1, stk. 4.

Kommunalbestyrelsen kan ligeledes udpege andre lokale handicaporganisationer eller grupperinger. En gruppering er ikke yderligere defineret i lovgivningen, men Det Centrale Handicapråd forstår en gruppering som en gruppe, der *"består af borgere med handicap og evt. deres pårørende. Det kan fx være lokale handicapidrætsforeninger, forældreforeninger eller lign. Det kan ikke være foreninger, som bredt repræsenterer udsatte grupper (fx hjemløse, frivillighedsfora, førtidspensionister)"* (Handicaprådet - Den gode praksis, 2022:9).

Antallet af medlemmer, som repræsenterer lokale handicaporganisationer eller grupperinger, må ikke overstige antallet af medlemmer, som er udpeget efter indstilling fra Danske Handicaporganisationer (§1, stk. 5), eftersom DH-medlemmer skal være i overtal.

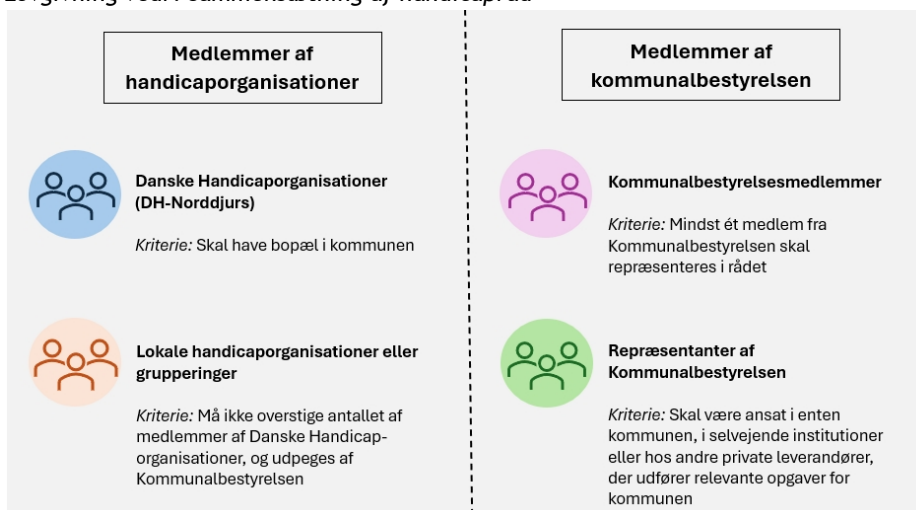
Medlemmer af kommunalbestyrelsen

Medlemmer af kommunalbestyrelsen kan enten være kommunalbestyrelsesmedlemmer eller repræsentanter af kommunalbestyrelsen.

Der skal mindst sidde ét kommunalbestyrelsesmedlem repræsenteret i rådet. Kommunalbestyrelsen kan ikke udpege lokalpolitikere, som ikke er valgt til kommunalbestyrelsen (Handicapråd - Den gode praksis, 2022:9). Repræsentanter af kommunalbestyrelsen *skal* enten være ansat i kommunen, i selvejende institutioner eller hos andre private leverandører, der udfører relevante opgaver for kommunen jf. Bekendtgørelse om råd på det sociale område §1, stk. 2.

Ovenstående er opsummeret i følgende figur, hvor kriterier for indstilling og udpegning af medlemmer til handicapråd fremgår.

Lovgivning vedr. sammensætning af handicapråd

Handicaprådet i Norddjurs Kommune

Handicaprådet udfører en væsentlig og betydningsfuld rolle, og bidrager med viden og initiativer til at fremme lige muligheder for borgere med handicap i Norddjurs. Rådet yder blandt andet rådgivning inden for socialområdet, sundhed, arbejdsmarkedet, byggeri, trafikløsninger, undervisning, kultur og fritidsaktiviteter.

Rådet består i dag af ti medlemmer, hvoraf fem medlemmer udpeges efter indstilling af DH Norddjurs, og fem medlemmer udpeges af Kommunalbestyrelsen. Denne sammensætningsmodel blev godkendt i Kommunalbestyrelsen i 2009. I 2011 blev det besluttet i Kommunalbestyrelsen, at de af Kommunalbestyrelsen udpegede medlemmer og stedfortrædere skal være kommunalbestyrelsesmedlemmer.

Handicaprådet er i dag sammensat som følger:

Erfaringer i dag

I de senere år har der været stor udskiftning af medlemmer og stedfortrædere. Samtidig har både DH Norddjurs og Kommunalbestyrelsen haft udfordringer med at rekruttere og udpege nye medlemmer til rådet.

Jf. bekendtgørelse om råd på det sociale område (§2, stk. 2) kan medlemmer officielt ikke udtræde af rådet før et nyt medlem indtræder. Det betyder, at det udtrædende medlem blot står som fraværende, selvom medlemmet er stoppet. Det gør Handicaprådet sårbart i forhold til at være beslutningsdygtigt på møderne, da der mindst skal være fem medlemmer til stede ifølge rådets forretningsorden (§1, stk. 4).

Det har ved udtrædelse af ordinære medlemmer ikke været muligt at indkalde den enkeltes stedfortræder, som ordinært medlem, da han/hun i samme omfang selv har ønsket at udtræde som stedfortræder eller ikke har ønsket at indtræde som et ordinært medlem. Dette gælder både for medlemmer af handicaporganisationer og medlemmer af Kommunalbestyrelsen.

Ud over rekrutteringsudfordringer er der også et stort frafald til møderne. I 2024 blev to møder aflyst, og der var i gennemsnit tre afbud pr. møde. I perioden januar til april 2025 har der i gennemsnit været fire afbud pr. møde.

Mulige tiltag til ny sammensætning

I dette afsnit præsenteres konkrete tiltag, der har til formål at imødekomme ovenstående udfordringer. Tiltagene er ikke udtømmende, og er *ikke* nummeret i prioriteret rækkefølge.

Tiltag 1: Reducering af medlemmer

At reducere antallet af medlemmer i handicaprådet kan være en nødvendig og strategisk beslutning, der kan imødekomme førnævnte rekrutteringsudfordringer, idet der samlet set vil skulle rekrutteres færre medlemmer til rådet. En reduktion af antallet af medlemmer vil betyde en ligelig reduktion blandt medlemmer af handicaporganisationer og medlemmer af kommunalbestyrelsen.

Tiltag 2: Udpege andre lokale grupperinger i stedet for DH-medlemmer

Som belyst kan kommunalbestyrelsen udpege et antal medlemmer fra andre lokale handicaporganisationer eller grupperinger uden for Danske Handicaporganisationer (DH Norddjurs) blandt de 3-7 medlemmer fra handicaporganisationerne.

Jf. Det Centrale Handicapråds forståelse af en lokal gruppering (se side 2), kan f.eks. pårørenderåd på Socialområdet nævnes som et eksempel på en lokal gruppering, der netop varetager og repræsenterer nærtstående borgere med handicap. Pårørenderådet fra Område Grenaa og Område Ørum har tilkendegivet, at de ikke ønsker én plads i Handicaprådet, mens pårørenderådet fra Område Ørsted, Auning og Allingåbro ikke har tilkendegivet sin holdning hertil.

Handicaprådet har tidligere sendt en henvendelse til Voksen- og Plejeudvalget, da rådet ønsker at indtræde i pårørenderådene på Socialområdet. Voksen- og Plejeudvalget behandler henvendelsen på mødet den 24. juni 2025.

Forvaltningen har ikke kendskab til andre lokale handicaporganisationer i kommunen, der ikke er repræsenteret i DH Norddjurs.

Med en udpegning af lokale grupperinger, vil der skulle indstilles færre medlemmer fra DH Norddjurs, da disse udpeges som medlemmer af handicaporganisationerne.

Tiltag 3: Udpege repræsentanter af Kommunalbestyrelsen i stedet for kommunalbestyrelsesmedlemmer

Kommunalbestyrelsen kan vælge at udpege repræsentanter i stedet for at udpege kommunalbestyrelsesmedlemmer. Udpegede repræsentanter skal være ansat i kommunen, i selvejende institutioner eller hos andre private leverandører, der udfører relevante opgaver for kommunen. Dette kan f.eks. være Socialchefen, leder af Djurslandsskolen, chef for Vej og Ejendom, leder af Trivsel og Læring (PPR) mv.

En af fordelene ved at udpege embedsmænd er, at det kan imødekomme ønsket om at reducere antallet af kommunalbestyrelsesmedlemmer, der grundet andre opgaver og ansvar har begrænset tid til arbejdet i Handicaprådet. Ved at lade forvaltningen indtræde i rådet bringes samtidig forvaltningens faglighed og erfaring tættere på rådet. Det kan styrke vidensdeling og samarbejdet på handicapområdet.

I nedenstående tabel fremgår nærliggende kommuners sammensætning, hvor Syddjurs og Randers kommuner har udpeget embedsmænd til at sidde i kommunens handicapråd.

	Syddjurs Kommune	Randers Kommune	Favrskov Kommune
Medlem af Kommunalbestyrelsen	2 politikere (Socialdemokratiet og Det Konservative Folkeparti) 4 embedsmænd: Socialchef, Familiechef, Leder af PPR, Chef for Teknik og Miljø	3 politikere (fra Velfærdslisten, Socialdemokratiet og Enhedslisten) 2 embedsmænd (sektionsleder i BYG, vakant)	3 politikere (fra Socialdemokratiet, Venstre og Det Konservative Folkeparti) 1 forening (uden for DH)*
Medlemmer i alt	12 medlemmer	10 medlemmer	8 medlemmer

Note: *Favrskov Kommune har medtalt udpegning af andre lokale handicaporganisationer og grupperinger uden for Danske Handicaporganisationer (DH), som medlemmer af kommunalbestyrelsen. Dette er ikke forvaltningens forståelse af lovgivningen.

Det bør bemærkes, at det kan være vanskeligt at definere hvilken rolle de udpegede embedsmænd skal spille i rådet, da de ikke repræsenterer bestemte interesser eller egne holdninger. Det Centrale Handicapråd opfordrer derfor til, at der bør tages aktiv stilling til, hvilken rolle og hvordan embedsmænds position skal være i forhold til kommunalpolitikere og handicaprepræsentanter (Handicapråd - Den gode praksis, 2022:10).

I dag inddrages forvaltningen løbende, hvis Handicaprådet har brug for at drøfte specifikke fagsager eller inden rådet skal besvare omfattende høringssager. Handicaprådet kan altid kontakte forvaltningen, hvis rådet har spørgsmål for yderligere uddybning.

Tiltag 4: Ændre procedure for udpegning af Kommunalbestyrelsesmedlemmer

For at imødekomme udfordringer med at udpege kommunalbestyrelsesmedlemmer til rådet, kan det overvejes at der på forhånd besluttet, hvilke fagudvalg som særligt bør være

repræsenteret i Handicaprådet. I Favrskov Kommune er det f.eks. besluttet, at der skal være ét medlem fra henholdsvis Social- og Sundhedsudvalget, Teknik- og Miljøudvalget samt Børn- og Skoleudvalget.

Det vurderes som en fordel, at der er kommunalpolitikere repræsenteret i rådet, *"da de kan fremme det politiske ejerskab til [Handicap]rådets opgaver og beslutninger. Det kan også styrke rådets kontakt til de politiske beslutningstagere, som i sidste ende er dem, der tager stilling til rådernes forslag/høringssvar og træffer de endelige beslutninger"* (Handicaprådet - Den gode praksis, 2022:10).

Tiltag 5: Ændre grænsen for, hvornår Handicaprådet er beslutningsdygtigt

For at sikre at rådet er beslutningsdygtigt til rådsmøderne, kan Handicaprådet vælge at ændre antallet af medlemmer, der kræves for at være beslutningsdygtigt. I dag skal der mindst være fem medlemmer til stede jf. rådets forretningsorden.

Ønskes en ændring, bør det fremgå, hvor mange DH-medlemmer der mindst skal være til stede, før handicaprådet er beslutningsdygtigt. Ændres grænsen til fire medlemmer, bør mindst to DH-medlemmer være til stede. Dette for at sikre, at kommunalbestyrelsesmedlemmer alene ikke rådgiver Kommunalbestyrelsen. En ændring vil skulle godkendes i Økonomiudvalget og i Kommunalbestyrelsen.

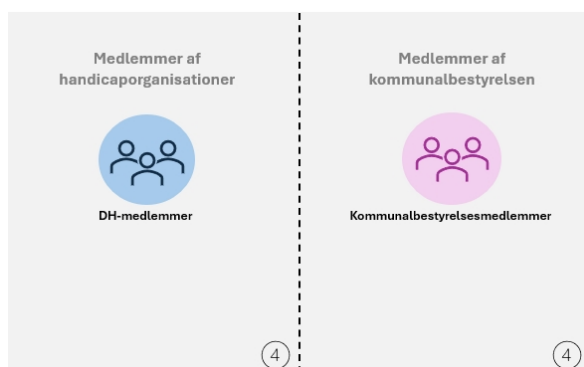
Forslag til fremtidig sammensætning

På baggrund af ovenstående foreslås følgende modeller som forslag til ny fremtidig sammensætning af Handicaprådet i Norddjurs Kommune.

Model 1: Færre medlemmer

For at imødekomme førnævnte rekrutteringsudfordringer og sårbarhed, for at være beslutningsdygtigt til møderne, kan handicaprådets medlemstal reduceres til i alt otte medlemmer. Rådet vil således være beslutningsdygtigt, hvis mindst fire medlemmer er til stede. Det betyder, at der i alt vil skulle udpeges fire medlemmer af handicaporganisationer og fire medlemmer af kommunalbestyrelsen. Dette er illustreret i nedenstående figur.

Illustration - model 1

Note: I alt 8 medlemmer.

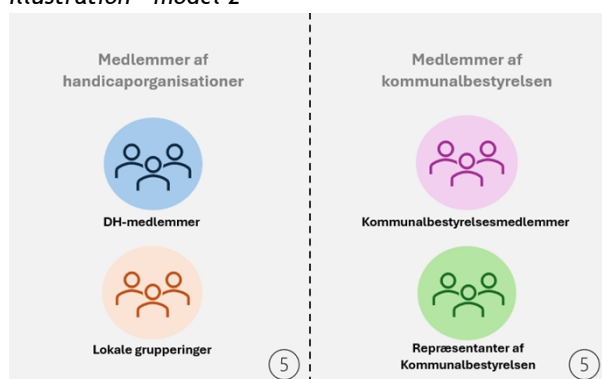
Model 2: Samme antal medlemmer med bredere repræsentation

Med model to fastholdes handicaprådets nuværende medlemstal på ti medlemmer. Dog foreslås det, at man ændrer grænsen for, hvornår handicaprådet er beslutningsdygtigt i forhold til at sikre mødeafholdelse, hvor rådet kan træffe beslutninger og udarbejde høringsvar. Det betyder, at der fortsat udpeges fem medlemmer af handicaporganisationerne og fem medlemmer af kommunalbestyrelsen.

For at imødekomme nævnte rekrutteringsudfordringer foreslås det, at reducere antallet af hhv. DH-medlemmer og kommunalbestyrelsesmedlemmer, hvor der i stedet udpeges hhv. lokale grupperinger (f.eks. repræsentant(er) fra pårørenderåd på Socialområdet) og repræsentanter af Kommunalbestyrelsen (f.eks. Socialchefen, Chef for Vej og Ejendom mv.). Dette er illustreret i nedenstående figur.

Selve udpegningen af kommunalbestyrelsesmedlemmer kan overvejes at ske fra de fagudvalg, der samarbejder tæt med rådet. Dette vil styrke rekrutteringen og sikre effektiv vidensdeling og samarbejde mellem udvalg og Handicaprådet.

Illustration - model 2

Note: I alt 10 medlemmer